

EDINOST

„EDINOST“

izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 2.00, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 5.00, za pol leta . . . 10.00, za eno leto . . . 18.00. Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nvd., izven Trsta po 3 nvd. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nvd., izven Trsta 5 nvd.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

Tretji vsesokolski izlet v Prago.

(Dalje).

Četrti in zadnji dan sokolskih slavnosti zbrali so se Sokoli ob 7. uri zjutraj v osrednji palači v razstavi, kjer jih je pričakoval na stopnicah sohe sv. Vavilava, ki stoji na sredi palače, predsednik narodopisne razstave dr. Vladimir grof Lažansky, nagovoril jih prelepim govorom. V tem govoru poudarjal je med drugim, da je Sokolstvo, ki si je postavilo svoj paviljon v razstavi, predstavljatelj idealnih teženj. Na vežbališču vstvarja se v zdravem telesu zdrav duh in Sokoli naj zanašajo ta zdrav duh v narod, duh svobode, enakosti in bratstva, ki naj veže vse sloje naroda v jedno falango (bojno vrsto), duh delavnosti in vztrajnosti, ki po prvih nevspehih ne opeša, duh hrabrosti, na katerega se prijatelj sme zanašati, a neprijatelj mora se ga bati, duh discipline, t. j. umetnosti, znati istotako ubogati kakor ukazovati, podrediti lastne interese višim idealom. V tem duhu bila je tudi vstvarjena naša razstava, lastno močjo brez tuje pomoči, brez druge obrane in zaščite. Narod sam je vzel to razstavo pod svojo zaščito ter prihaja trumoma iz vseh čeških dežel v isto. Tudi Vi Sokoli ste prišli, da zanesete navdušenje za to razstavo med narod ter da ga vspodbudite za daljno narodno delo. Se željo, da se uresniči geslo: „Co Čech, to Sokol!“ (kar je Čeh to je Sokol!) pozdravljam češke Sokole in ljube njih goste bratskim pozdravom „Na zdar!“

Lepi govor češkega plemenitaša in gorečega rodoljuba vzbudil je med Sokoli veliko navdušenje.

Ko se je to pleglo, spregovoril je brat Milinovsky iz Časlave, slavec zasluge grofa Lažanskega za narodopisno razstavo. Ako bi imeli Čehi več takih plemenitašev, bilo bi Čehom mnogo bolje. Na nekaterih mestih da se sodi o Sokolstvu drugače, nego v splošnosti. In vendar vlada v Sokolstvu duh ljubezni, slovnosti in bratstva, duh slovanske dobrosrčnosti. Govornik se je koncem zahvaljeval ponovno grofu Lažanskemu, da je kakor češki plemenitaš pozdravil Sokole ter ga zagotavljal, da ostane njegovo ime v dobrem spominu pri češkem narodu; to izjavo naj tolmači tudi svojim soplečnikom z dostavkom, da narod one ljubi, ki njim hodijo.

V imenu češke sokolske zveze pregovoril je na to br. dr. Josip Scheiner, poseben prijatelj slovenskega Sokolstva, a duša češkemu Sokolstvu. Zahvaljujoč se predsedniku razstave v imenu Sokolstva za krasne besede, s katerimi je sprejel Sokole, rekel je, da sprejemajo Sokoli pozdrav ne kakor čin navadne udvornosti, nego kakor drag in znamenit pojav priznanja in ocene sokolske moči.

Navdušenje, s katerim je Sokole sprejelo in pozdravljalo občinstvo zadnje dni, pa niso oni sprejeli za se kakor za posameznike, nego kakor počast sokolski misli, kateri je namen preporočiti in navdušiti češki narod, ali ne samo češki, nego ves slovanski narod. Prisotnost dragih bratov naših slovanskih proglasa javno, da Sokolstvo v konečnem svojem poslanstvu pomenja združenje vse mladeži slovanske v svrhu svobodnega razvoja vseh slovanskih narodov.

Radi tega pripojilo se je Sokolstvo k krasnemu pojavu duha narodnega v tej razstavi, dopolnivi tako sliko razvoja tega duha. Kličo koncem temu duhu: Na zdar!

V imenu Slovencev zahvaljeval se je na pozdravu br. Andrej Gabršček, starosta Sokola goriškega, naglasujoč, da je bila že jubilejna razstava lepa, a da je narodopisna še lepša. Češki narod vprižarja jedno kulturno podjetje za drugim, brez tuje pomoči, s krasnimi vspehi imponujoč vsemu kulturnemu svetu, zajemajoč svojo silo v sokolski misli. Vaš Fügner, pravi govornik, je oče sokolske misli, ki se je iz Češke raznesla po slovanskem svetu ter našla povsodi blagoslovljena tla. Vsi imamo, kakor pravi naše geslo, v srcu smelost — ako pa je potrebno, tudi v rokah moč. Vaš narod dvignil se je ob občudovanju vsega kulturnega sveta se svojo močjo, a v tej moči je poroštvo naše skupne bodočnosti. Ljubimo se!

V kratkih besedah zahvaljeval se je v imenu hrvatskih Sokolov prof. Bučar iz Zagreba zagotavljal, da Čehe prijateljuje Hrvatov. Po končanih govorih zapeli so Sokoli pred soho Sv. Vavilava: „Kde domov mój“ ter so se razšli po razstavi.

(Konec prih.)

Politiške vesti.

V Trstu, dne 18. julija 1895.

Državni zbor. Poslanska zbornica je rešila včeraj proračun ministerstva za poljedelstvo ter je zapričela razpravo o ministerstvu pravosodja.

Za složno postopanje. Moravsko-češki poslanci so se bili nedavno obrnili do mladočeškega kluba z željo, da bi se vsi češki poslanci zjedini v enem klubu. Mladočeški klub je odgovoril na to ponudbo, da, predno se izreče o stvari, mora čuti menenje izvršnega odbora svobodomiselnih stranke na Češkem in ljudske stranke na Moravskem ter da treba staviti določnih predlogov. Posebno treba natančno določiti, koje osebe in skupine bodo smatrati kot zastopnike naroda češkega in koje točke programa kot skupne in zedinjajoče.

Kakor mačka okolo vrele kaše sučejo se nemški liberalci okolo vprašanja, dali

„Vi moj, jaz vaš in vse za naše mesto. Lahko noč!“

Ivan Jakopović, potomec stare Zagrebaške obitelji, bil je človek v vsakem obziru poseben. Dasi ni bil plemič, ponašal se je s svojim meščanstvom. Vrlina meščanska, delavnost, trdo, neoporečno poštenje dičilo je tega izrednega človeka; še več — Jakopović, imajoči po naravi jako oster um, bil je „literat“ t. j. pismen človek, ne samo kakoršni so bili patriarhi svobodnih mest, ampak zares človek več pravu in drugim znano, kolikor jih je bilo v onih časih. Vse svoje znanje in vso vedo pa je uporabljal, da proslavi rodno svoje mesto, da mu obrani svobosčine in da plemenitemu mestu osvetli lice. Pri tem mu je pomagala njegova trda, nesklonljiva volja, nenavadna zgovornost in brezobzirna drzovitost. Ni imel ne otrok ne žene, a zopet pristevali so ga bogatašem.

bi v tretjem branju glasovali proti proračunu ali za proračun. Tudi včeraj so se posvetovali o tem vprašanju a sklenili niso ničesar drugega, nego da ostanejo složni kakor do sedaj, bili so pa pri tem toliko previdni, da niso ničesar odločili, ali bodo složni glasovali za ali proti proračunu. Dotični sklep so odložili za prihodnjo sejo. Tu imamo pred seboj vso breznačajnost te stranke: glasovanje je pred durmi, a ti junaki se še vedno ne upajo na dan se svojimi nameni. Najradikalnejšega sredstva, da se reši iz zagate, se je poslužil poslanec trgovinske zbornice v Ljubnu, Peez — odložil je svoj mandat.

Bolgari v Prago. „Agence Balcanique“ javlja z dne 18. t. m.: Včeraj popoldne odpeljal se je iz Sredca posebni zabavni vlak v Prago. Izletnikov je okoli 206; večina njih, ki si grejo ogledat češko-slovansko narodopisno razstavo, pripada najboljšim slojevom ljudstva. Na kolodvor prišlo je k slovesu mnogo ljudstva; tudi minister za javna dela bil je prisoten.

Nekoliko črtic o Stambulovem. Bivši bolgarski diktator, katerega je zadela v najlepší moški dobi roka morilčeva, porodil se je leta 1853. v Tirnovem, bil je torej še-le 42 let star. Studiral je pravo v Rusiji. Vrnivši se v Bolgarijo, zapletel se je v ustajo proti turškemu gospodstvu in zatorej je moral leta 1875. bežati. Šel je v Bukarešto. Rusko-turške vojske udeležil se je kot prostovoljec. Potem se je nastanil v Tirnovi, kjer je odprl odvetniško pisarno. Izvzvil so ga v sobranje, kjer je vzbudil občo opozornost; kajti mož je bil zares bistroumen. Kmalu je postal predsednik sobranja. Svojo veliko političsko pot pričel je še-le s padom kneza Aleksandra Battenberga. Stambulov stopil je na čelo regentstva; njegovo „vladanje“ v tej dobi je zadostno in splošno znano. Poleg tega je neumorno agitaval, da je bil princ Ferdinand Koburški izvoljen knezom bolgarskim. Le-ta je imenoval Stambulova ministarskim predsednikom, na katerem mestu je ostal do svojega pada, do lani. Ti dogodki so takorekoč še včerajšnji, mislimo torej, da ni treba ponavljati, kako je prišlo do navskriza med princem Koburgom in Stambulovem. Ni čuda, da je imel Stambulov neštevilno sovražnikov, kajti v prvi vrsti odlikovala ga je brezobzirnost, trdosrčnost in pa skrajno sovraštvo proti prvi dobrotnici Bolgarske — proti Rusiji. Stambulova zadela je strašna usoda, katera ga je pri današnjih odnošajih v Bolgariji prej ali slej zadeti morala.

Princ Koburški odposlal je Stambulovali udovi iz Karlovih vari brzojavko, v kateri izraža svojo ogorčenost na nečloveškem napadu in zajedno svoje globoko, prirčno sožalje. (!) Naglašja tudi neveljive zasluge Stambulovega

Dóbe je bil možke in trdnega zdravja. Ni imel ne slabostij ne strastij, a vse imetje, vse znanje, vse zdravje ni mu bilo nego sredstvo, da doseže jedno svrhu — srečo kraja svojega. Someščani njegovi smatrali so ga živim čudom, katero ni osvaja kramarski duh tedanjih meščanov. Mestna gospóda mu seveda ni bila od srea naklonjena, ker je znala, da ji Jakopović gleda na prste, kar ji je bilo jako neprijetno. No videča, da ljudstvo pristaje k njemu, da je čehom ono, kar se pravi „bog“ in da mestu ni boljšega ščita nego Jakopović, klanjala se mu je, ker že ni šlo drugače. A i velikaši sami pozabili so pred Jakopovićem svojo silovito čud ter ga poštevali kakor sebi jednakega, ker jim je znal odkrojití resnico pod gosposki nos, ne klanjajoči se, ne laskajoči se. Dobro so oni znali, da Jakopoviča ne ukroti niti sladka gosposka beseda, niti prijazen smehljaj, niti obilna gostba; znali so oni, da hodi

Oglaš se račune po tarifu v petiti; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javnozahvala, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravnistvo ulica Molina piccolo št. 3. II. nadst. Odprta reklamacije so proste poštnine.

za Bolgarsko. Brzojavka zaključuje: Zgodovina bude na veke hranila spomin na tega patrijota, katerega je nečloveški atentat ugrabil ljubezni njegovih prijateljev.

Stambulovega truplo je izloženo v Sredcu na katafalku. Pogreb bude danes ob 2. uri popoldne.

K atentatu na Stambulovala. Dne 18. t. m. pozno v zvečer došla je iz Sredca takle lakonična brzojavka: Tutekčijeva so zopet zaprili. Halena iščejo.

Različne vesti.

Šolstvo v Istri in na Primorsko n. V seji poslanske zbornice dne 11. julija t. l. govoril je posl. Spiničič o narodnem šolstvu v Istri in v Trstu. Dokazoval je, kako potrebno je, da vlada obrne več pozornost narodnemu šolstvu po teh naših južnih pokrajinah, tako, da bodo mogli vsi otroci, obvezani za obiskovanje šole, tudi res obiskovati šolo in se izobraževati v svojem materinem jeziku. Da utemelji svojo zahtevo je nabral ogromno statističnega gradiva in podatkov. Rekel je med drugim:

„V mejni grofiji istrski bilo je omenjenega šolskega leta (1892—1893) 47.888 otrok, dolžnih obiskovati šolo (Čujte! Čujte!) in od teh ni moglo obiskovati nikake šole 18.102 otroka, ker je niso imeli (Čujte! Čujte!) in to so bili taki otroci, ki so bili popolnoma razviti telesno in duševno.“

Torej 18.102 otroka, dolžnih obiskovati šolo, niso obiskovali šole, ker je niso imeli (Čujte! Čujte!) Po različnih okrajih so bili razdeljeni tako, da je bilo v političnem okraju Koperskem 4769, v političnem okraju Voloskem 1610, političnem okraju Pazinskem 5832, v političnem okraju Poreskem 1902, v političnem okraju Puljskem 1109 in v političnem okraju Lošinjskem 2798 otrok, ki niso obiskovali nikake šole, ker je niso imeli, in ti otroci, gospóda moja, so večinoma slovenske ali hrvatske narodnosti. To je razvidno iz istega letnega poročila, in sicer iz števila šol, zlasti pa iz števila učnih sil in šolskih razredov, kar jih je bilo na narodnih šolah po Istri. Naglašam, da omenjam tu šolskih razredov, oziroma učnih sil zato, ker višina pouka ali število onih, ki poučajo, ni zavisno od šole, ampak od razredov, ki jih ima šola. Na jednorazredni narodni šoli možno je po zakonu poučevati le 79 ali k večem 99 učencev, na petrazredni šoli pa 399 otrok. Po takem je torej velik razloček med šolami in šolami. Ne bomo navajali posamičnih okrajev, da zadostim želji gospóda predsednika, izraziti se na kratko, ampak navedem le skupno število razredov po Istri; to pa prepustim za drugi pot, kako so isti razdeljeni po posamičnih okrajih.

V vsej pokrajini je 163 italijanskih, 72

ta človek samo za bistrim umom, za poštenim srcem. Zato so ga i sovražili kakor živega antikrista, zato so ga tudi spoštovali kot neoporečnega poštenjaka.

Jakopović je bil obhodiš zadosti sveta; bil je po večkrat v Pozunu, v Pragi, na Dunaju. Znan je bil s prvaci kraljevimi, s samim dvorom; znal je on tudi to, kako drugi meščani branijo svoja prava.

Vidé splošno zmešnjavo in razburjenost med plemstvom, znajoč, da kraj zunanje nevarnosti notranji odnošaji ne morejo vstrajati, šel je v Pozun, da vidi, kaj je. In brzo se je obvestil, da hitri Drašković dela na spravi nadvojvod s hrvatskim plemstvom, a znal je dobro, da to za Zagreb ne bude ugodno.

„Sedaj je treba zbrati silo!“ rekel je Jakopović, odločivši, da bude stal odkrito na braniku svobode svojega mesta proti vseobčemu navalu.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

98

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.

(Dalje.)

„Bog vas potolaži, kdo vam očita to, kdo vam pravi, da ste vi krivi? Tako se je pripetilo. No jaz sem vam to od daleč pripomnil, da se spomnite, da bomo imeli mi Zagrebčani vražjega posla in da je treba zbrati pamet; da je treba paziti in delati, predno nas napadejo, kajti po vsem bi rekel, da na skoro počí kó strela, in joj če nas pogodi! Zato bodite z menoj, delajte z menoj, da vidimo, je-li smo vredni obdržati kot svobodni meščani svoje svobosčine, ali pa smo rojeni, da bomo kmetje. — No, kasno je; jutri me pričakujte, pa bodeva nadaljevala. Vi moj, jaz vaš in lahko noč!“

hrvatskih, 29 slovenskih razredov za 118.000 Italijanov, 140.000 Hrvatov in 44.000 Slovencev, torej za 118.000 Italijanov 163 razredov na rednih šolah, za 140.000 Hrvatov pa le 72 razredov (Čujte), torej niti polovico kakor za prve, in za 44.000 Slovencev 29 razredov.

Potem pridejo še hrvatsko-italijanske in slovensko-italijanske narodne šole in šole za silo, kojih nisem prištel popred. O prvih mi je omeniti, da obstoje večinoma po takih krajih, kjer ni nikakih ali le malo italijanskih stanovnikov, oziroma učencev; glede šol za silo moram pa pripoznati hvaležno, da se vsaj nekateri duhovniki žrtvujejo za pouk v narodnih šolah, tam, kjer bi sicer ne bila pouka.

To, kar je šolska oblast v poslednji čas tu doli storila za nas, dokazal bi lahko na mnogih vzgledih, toda prihraniti si hočem ta del svojih izvajanj za drugi pot; za danes zadoščaj opomba, da v vsem političnem okraju Poreškem ne obstoji nijedna hrvatska šola, dasi je tam, kakor pravi zadnje ljudsko štetje, 11.000 Hrvatov.* (Čujte!)

Potem je govornik čital iz že omenjenega letnega poročila:

„Kot zapreka prav“ — besedica „prav“ se je pridodala še le v najnovejšem času — povoljnemu vspehu navaja se izrečno: nepoznanje učnega jezika s strani največjega dela učencev na nekaterih šolah v pokrajini.“

To je torej tudi eden vzrok, da ni povoljnih vspehov. In tako piše oblast — kajti letno poročilo je došlo od c. kr. deželne šolske oblasti —, od katere je večinoma, ako ne izključno, zavisen vspeh pouka v tej ali oni šoli, in jaz ne vem, zakaj ne odstrani te zapreke. Tudi tu nočem navajati danes vzgledov iz posamičnih okrajev, saj te bi mogla najti tudi naučna prava.

Zadoščalo bi, da se stvar enkrat sproži in odobri od visoke zbornice. Drugo bi morala storiti šolska uprava.“

Govornik je potem navel tri vzgleda v dokaz — kakor je rekel doslovno —: „da se šolske oblasti v Primorski niso držale ne le postavnih določeb, ampak tudi ne sklepov visoke zbornice iz prošlega leta.“

Duh tržaških laških vzgledov. V kakšnem duhu se vzgaja tržaška — žalibog i drugorodna — mladež v tržaških občinskih šolah, to se je pokazalo že večkrat, posebno pa ob takih prilikah, ko „zreli“ dijaki kažejo z darili „idejalni“ družbi „Lega nazionale“, da so zares „dozoreli“ — v duhu lahonstva. Letos so ti korenjaški mladenčji „plemenitega mišljenja“ (!) — kakor jih nazivlja „Il Piccolo“ — bivši gojenci občinskega gimnazija, veselili, da so pretokli „zrelostne“ izpite, poklonili družbi „Lega nazionale“ — jedno srečko italijanske rente, nominalne vrednosti 1000 lir in 5 lir v gotovini. — Mar se ne vidi kompetentnim šolskim oblastim čudno „naključje“, da abiturijenti občinskega gimnazija avstrijskega mesta tržaškega vsako leto poklanjajo italijanskim lir „šolski“ (?) družbi „Lega nazionale“?? Kaj neki bi storile iste kompetentne oblasti, ako bi slovanski abiturijenti v enakih odnosih poklanjali družbi sv. Cirila in Metoda — ruskih rubljev?? Razloček je le ta, da slovanski abiturijenti nimajo rubljev, v tem ko je lahonska mladež vsikdar preskrbljena z „lirami“!

Cirilo-Metodski dar. Moški podružnici sv. Cirila in Metoda so darovali v ta namen: gg. dr. Gustav Gregorin 10 kron in 20 lepta, J. Tomažič 2 kroni (drugo darilo); nadalje se je nabralo v veseli družbi pri g. Matiji Bole v Rojanu v spomin pok. Andreja Boleta 3 krone 20 stot., v gostilni „pri Babčič“ ulica S. Marco dne 14. t. m. 8 kron, katere so darovali in sicer: g. A. Babič dve kroni, M. Kumušič eno krono, A. Čevha eno krono in drugi tri krone in 70 stot., kateremu slednjemu znesku je dodal g. Babič še 30 stot. Dunajčan je daroval 7 komadov laškega denara, ki so mu ostali od potovanja. Pri šolski veselici družbine šole pri sv. Jakobu z dne 14. t. m. se je nabralo 92 kron.

Izlet „Tržaškega Sokola“ v Dolino. Iz Doline nam poročajo, da vlada po vsem „Bregu“ veliko zanimanje za to slavnost, vse se raduje na prihod tržaških in okoličanskih Slovencev. Pričakovati je torej velike udeležbe se strani domačinov. Tem nujnejša je dolžnost tržaškim Slovincem — tudi Nesokolcem —, skrbeti za to, da povrnemo milo za

drago, da namreč tudi mi v dostojnem številu obiščemo naše brate in rojake v severni Istri, od koder se je razširil duh narodne zavesti po vsej pokrajini. Na svidenje torej jutri v prijazni naši Dolini! Onim pa, ki bi se morda hoteli peljati z železnico do Boršta, priporočamo vlak, ki odhaja iz Trsta ob 2 uri 20 minut popoldne. Vožnja v omnibusih bo stala do 1 gld. za osebo.

Skupno popotovanje na narodopisno razstavo v Prago. V Ljubljani se je zanimal odbor pod predsedništvom ravnatelja in deželnega poslanca Ivana Hribarja, kojemu je namen prirediti skupni vse-slovenski obisk narodopisne razstave češkoslovanske. Udeleženci se odpeljejo v Prago dne 1. septembra s poštanim vlakom, ki odhaja iz Trsta ob 9.55 popoldne, iz Ljubljane 2.52 popoldne itd. itd. ter dospe na Dunaj ob 6. uri 70 min. zjutraj. Vožni stroški iz Ljubljane v Prago in nazaj bodo znašali 44 gld. 38 nvč. v II. razredu, 27 gld. 84 nvč. v III. razredu. V Pragi se preskrbe cena stanovanja, tako, da bo — kdor se hoče voziti v tretjem razredu — lahko izhajal s 50 gld. Vsa pojasnila bo rad dajal odbor.

Občni zbor „Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico“ se bo vršil jutri v nedeljo ob 9. uri predpoludne v telovadnici „Tržaškega Sokola“ po že prijavljenem vspehu. Žeteli je, da se naši okoličanski posestniki v velikem številu udeležijo tega zbora, da pokažejo s tem pravo vzajemnost v prizadevanju za koristi svojega v današnjih dneh toli tlačenega kmetijskega stanu.

Dobra služba. Nadzornik mestnih nasad tržaških dobi vendar svojega pristava. Dalje časa bilo je to mesto, katero je bil mestni svet na novo zasnoval, „in suspenso“, no sedaj pa je mestni magistrat razpisal natečaj za to službo, ker menda že znajo, koga bo imenovali. Zahtevajo dobrim vspehom končane poljedelske ali vrtnarske šole, teoretiško in praktično znanje v arhitektoničnem risanju in pa v umetnem vrtnarstvu. Novi adjunkt bo v VII. pl. razr., torej bo imel 800, 900 in konečno 1000 gld. plače ter 200 gld. stanarine.

Za orgljanje. Mestna delegacija je dovolila upravi cerkve v Trebečah podporo v znesku 60 gld. za plačo organistu.

Iz Sv. Križa Vipavkego nam pišejo: Vsem onim, kateri so pripomogli, da se je veselica „Bralnega društva“ dne 14. t. m. tako povoljno izvršila, izreka se tem potom najtoplejša zahvala in sicer posebno slavnemu društvu „Edinost“ v Ajdovščini in slavnemu županstvu v sv. Križu za posojeno opravo, g. županu F. Trpinu za prostor in opravo; vsem sodelovalcem in sodelovalkam, posebno gospicam Marici Mahorčičevi, Mimici Mrevljatovi, Pavli Kumarjevi i. dr. Hvala lepa! Odbor „Bralnega društva“.

P. Medvešek, podpredsednik.
Rešitelj našega cesarja umrl. Kakor znano je v letu 1853 neka madjarska duša z nožem napal našega mitega cesarja in da ni pogumno zalotil zverinskega napadalca tedanji krilni adjutant Njegovega Velikanstva, O'Donnell, Bog zna, kaj bi se bilo dogodilo. In ta rešitelj življenja našemu vladarju umrl je minole sobote v Solnogradu kot generalmajor v pokoju. Blagoslovljen bodi spomin vrlemu možu, rešitelju vladarja in do brotniku vseh narodov, zvesto-udanih temu vladarju.

Občni zbor „Glasbene Matice“. Minolo soboto zvečer zbralo se je primerno veliko število članov „Glasbene Matice“ v prostorih Ljubljanske čitalnice v redni občni zbor. Navzoče je pozdravil predsednik dr. Fr. Ravnikar. Po katastrofi je hudo prizadeta „Glasbena Matica“ in treba bo vsestranskega napora, da se društvo povzdigne zopet do prejšnje stopinje in tudi še višje. — O društvenem delovanju je obširno poročal tajnik dr. V. Foester. Poročilo se je odbrilo po kratki debati. G. Stegnar je želel nekoliko pojasnil glede pesmarice, ki jo namerno izdajata družba sv. Mohorja in glede pevske zveze. Gg. prof. Hubad in dr. Foester sta razjasnila vsa stvar in posebno prvi je naglašal veliki kulturni pomen pesmarice, kakoršno hoče izdati družba sv. Mohorja, ker tako najbolj priljubljene sloven. skladbe pridejo v najširše kroge slovenskega naroda. Blagajnik dr. Petrovič je poročal o denarnem stanju društva. Dohodkov bilo je skupno

6.460 gld. 65 nvč. v gotovini in 4226 gld. 85 nvč. v vrednostnih papirjih in 100 frankov, stroškov pa, po odbitem konečnem blagajniškem preostanku 44½ nvč., istotoliko. Pri dohodkih za prodane muzikalije pa je pripomniti, da se je precejšnja svota postavila v račun tekočega leta, ker je blagajnik dobil račune še-le pozneje. — Proračun se je mogel sestaviti le za šolo, ker glede na novo nastale razmere ni bilo mogoče sestaviti vsega proračuna. Ako ostanejo vse podpore, kakor so bile dosedaj, bo primanjkljaja nekoliko sto godinarjev, katerega bo društvo moralo pokriti iz svojih dohodkov. Tudi blagajniško poročilo vzel je zbor odobravanjem na znanje. — Konečno vrtila se je volitev. Predsednikom bil je z vsklikom zopet izvoljen g. Fran Ravnikar, v odbor pa gg.: dr. V. Foester, Iv. Hrast, dr. Mat. Hudnik, Iv. Kulec, Ant. Petrovič, R. Perušič (nov), Ant. Razinger, Vikt. Rohman, Iv. Sbrizaj (nov), Fr. Trdina, Ign. Valentinčič, Iv. Vencajz in dr. Edv. Volčič.

Neuradna komedija. Iz Rima pišejo: Izmed vseh „poštenjakov“, ki so se bili več ali manj kompromitovali o znanem bankarskem škandalu, je najbolje umel oprati svoj spomin pred javnim menenjem Rocco de Zerbi. Istemu je namreč, — tako se je govorilo — vsled tega škandala od žalosti počilo srce (!) ter so mu priredili jako sijajen pogreb. Na pokopališču so prijatelji „ubogega“ de Zerbi pretakali grenke solze. No, sedaj po se je dognalo, da vse to ni bilo nego — nesramna drzna komedija. De Zerbi je namreč živ in zdrav v mestu Charlestonu v severni Ameriki. Nek mladi Rimljan videl ga je namreč nedavno v neki Charlestonski kavarni. Javno menenje zahteva vsled tega od italijanske vlade, da ukaže izkopati „de Zerbijevo truplo“, da se vidi, kaj so prav za prav svoječasnno tako slovesno pokopali.

Monadna smrt. Predsinočnem je 73letnega Antona Mevio, stanujočega v ulici delle Mura št. 3, na potu proti domu napadla naduha. Starec je šel v Trevesev zavod, kamor so pozvali zdravnika z zdravniške postaje. Le-ta je ukazal prenesti starca v bolnišnico, toda umrl je, komaj dospevši v zavod. Zadela ga je kapa na srcu.

Prestana kazen. Minolo soboto pustili so na svobodo Furlana Josipa Sabadinija, kateri je preстал v Subenski trdnjavi 12letno ječo, ker je bil leta 1882. prepeljal preko italijanske meje Viljela Oberdanka žalostnega spomina in druga mu Ragoso. Vračunši preiskovalni zapor, sedel je voznik Sabbadini vsega 12 let in 10 mesecev.

Sodnijsko. Predvčerajšnjem bila je pred tukajšnjim sodiščem razprava proti 15letnemu prodajalcu pomaranč Torkvatu Pertotu iz Trsta, pristojnemu v Tolmin, obtoženemu tatvine. Pertot je dne 2. aprila t. l. slučajno vstopil v pekarno Nagyjevo v ulici Sanitá, kjer je v istem trenutku gospa Eliza Prencis kupovala sladčice. Pertot je spretno pograbil novčarko, ki je stala poleg gospe in smuknil na ulico. V novčarki bilo je 52—60 gld. in zlat prstan vreden okoli 6 gld. Mladič se je prestrašil, ko je zagledal razmerno veliko svoto denarja; ni znal kam skriti ga, ali kako se ga znebiti. Na ulici je srečal svojega tovariša, 15letnega Jordana Miottija in temu je velikodušno podaril 7 gld. 50 nvč.; ostali denar je nesel svoji materi v pohrano. Tatu so zaprli še istega dne in našli so tudi ukradeni denar in prstan; tudi Miotti je moral podarjeni denar vrniti. Pertot je dobil 2 meseca ječe. — 29letni mesar Alojzij De Lorenzi z Nabrežine, pristojen v Videm na Laškem, dobil je zaradi goljufije 2 meseca zapore. De Lorenzija zasačila je komisija dne 1. aprila t. l., ko je v svoji mesnici v Sv. Križu sleparil kupce s tem, da je imel pod vago prilepljen košček mesa, 28.1 gramov težak.

Policijsko. Organi Sv. Ivan-Vrdeljskega komisarijata so zaprli predvčeraj 29letnega jahača Hampa Nikla iz Teskosa, pristojnega v Taen v Severni Ameriki, ker je pohajkoval brez posla in imetja po Trstu. — Kmetico Terezo K. iz Ajdovščine, katera navadno dohaja vsaki terek ali sredo v Trst, kjer nakupi razno blago v trgovini g. Godnika v ulici Sta. Caterina, opazovali so že dalje časa, ker je vselej izginilo razno blago, kadar koli se je ona pokazala v prodajalnici. Tako tudi predvčerajšnjem. Kmetica nakupila je raznih predmetov, potem je ostavila

svoj koš v pohrani v ozadju prodajalnice, da nakupi drugod še drugih stvari. Ko se je vrnila, pričakovala sta jo dva stražarja, kajti med tem so bili koš preiskali in našli okoli 13 kg. sladkorja, katerega je bila kmetica nakradla iz raznih vreč. Na policiji so jo zaslili v zapisnik. Tereza K. je priznala to tatvino, toda tajila je prejšnje. Z ozirom na dejstvo, da ima ta žena doma par nedoraslih otrok in da se ji bliža porod, stavili so jo na svobodo, dokler jo sodišče ne pozove na odgovor.

Organi Sv. Ivan-Vrdeljskega komisarijata so zaprli 30letnega kmeta Antona Kresoviča iz Ospa, ker je prosjačil v ulici dello Istituto. — Po noči na včeraj vthotapili so se nepoznani tatovi v stanovanje gostilničarke Ane Reinart v ulici Belvedere št. 30 ter ukradli razno perilo, vredno 20 gld. — Neznani uzmovič je ukradel iz izložbe trgovine z manufakturnim blagom v ulici S. Nicoló št. 25 komad sukna, vrednega 12 gld. Mož skrbi menda že sedaj za jesen. — Onih pet ciganov, katere so bili zaprli vsled krvavega pretepa, o kojem smo sporočili v poslednjem izdanju našega lista, stavili so na svobodo. Oče ranjene Cari dobil je nalog, da mora biti vsak tenotek pripravljen, staviti se sodišču. Ranjeni cigan se baje ne imenuje Anton Held, ampak je menda 20letni Ciril Majer iz St. Petra, okraja Rudolfovega, ter je bil baje pred jednim letom pobegnil iz kaznilnice v Gradiški. Njegove rane niso nevarne. Apoloniji Cari se ni obrnilo nič na boljše.

Koledar. Danes (20.): Marjeta, devica mučenica; Elija prerok. — Jutri (21.): VII. pobinkostna nedelja. Danijel, prerok. — V ponedeljek (22.): Marija Magdalena; Teofil, muč. — Mlaj. — Solnce izide ob 4 uri 35 min., zatone ob 7. uri 36 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 27 stop., ob 2 pop. 30.5 stop. C.

Loterijske številke, izžrebane 17. t. m.: Brno 4. 61, 51, 55, 67.

Najnovejše vesti.

Dunaj 19. Finančni minister je predložil načrt za spremembo zakona o evidenciji zemljiško-davčnega katastra. Zbornica je nadaljevala razpravo o ministerstvu za pravosodje. Posl. Gessmann je hudo napadal pravosodno upravo, zlasti se je bavil z odnosi pri okrožnem sodišču v Gorici, trdijo, da uživajo tam židovski odvetniki posebno prednost, da isti svobodno občejejo s porotniki ter da uplivaajo na te poslednje. Istotako da uživa neki židovski list posebno naklonjenost pri okrožnem sodišču. Konečno je naglašal, da neki višji dostojanstvenik v tem uradu ob uradnih urah opravlja posle za neki bančni zavod.

Sredce 19. Ne potrjuje se vest, da bi bili zaprli Tufekčijeva. Policijska prefektura je odpustila one tri orožnike ki so aratovali slugo Stambulovega. Orožniki pridejo v sodnijsko preiskavo. Množica prihaja ogledat si truplo Stambulovega.

Pariz 19. Skoro vsi listi pišejo o Stambulovem v tem zmislu, da on, ki ni nikdar poznal usmiljenja, tudi ne zasluži usmiljenja.

Trgovinske brojavke.
Endimpesta. Pšenica za spomlad 6.41; 6.62
Pšenica za spomlad 1896 — do — Orza za jesen 5.65—5.67 Rž za jesen 5.60 5.42 Koruza za juli-avgust 5.87—5.88 za maj-juni 1896 4.79—4.80.
Pšenica nova od 78 kil. f. 6.95—7. — od 79 kil. f. 7. — 7.05. od 80 kil. f. 7.05—7.10. od 81 kil. f. 7.10—7.15. od 82 kil. f. 7.15—7.20.
Ječmen 6.95—7.00; prosa 6. — 6.56 rž nova 6.45—6.60.
Pšenica: Ponudbe srednje, popravljene omejeno. Prodaja 15000 met. st., po stalnih nespremenjenih cenah. Rž in oves nekoliko bolj. koruza 10 nvč. dražje. Vreme: velika vročina.

Praga. Normalizirani sladkor za juli f. 12.90 nova letina 13.45.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred odpošiljatev proci f. 28.50—28.75. Juli sept. f. 28.75—29. — Concass 29. — Četvorni 30. — V glavah (sodih) 80.25 —.

Havro. Kava Santos good average s. juli 92.25 za november 90.50.

Hamburg. Santos good average za juli 74.25 september 74.25 december 73. —.

Dunajska borza 19. julija 1896			
	danes	včeraj	
Državni doig v papirju	101.80	101.15	
— v srebru	101.95	101.35	
Avstrijska renta v zlatu	123.40	123.70	
— v kronah	101.20	101.55	
Kreditno akcije	399.75	404.50	
London 10 let.	121.55	121.45	
Napoleoni	9.64	9.64	
20 mark	11.88	11.86	
100 italj. lir	46. —	46.05	

Zdravljenje krvi
Čaj „Tisočerni cvet“ (Milleforti). Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če poče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. Jeden omot za ozdravljenje, stoji 50 nvč. ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.